

Józsa Erika

ÖZÖNVIZ

Magyarok a queenslandi árban

*„Dühöng az ár, s az ég alól
rongy falvak úsznak mennybe fel.
A bárka késik valahol,
a víz, a víz csak énekel.”
(Farkas Árpád: Özönvíz)*

Autókat sodor a víz, ki tudja van-e bennük valaki? Sodor fákat, kerítéseket, bútordarabok lebegnek a vizen. Háztetőkön rekedt emberek integetnek a mentőhelikopternek. Lovak próbálnak sikertelenül felkapaszkodni egy ház tetejére, az egyetlen száraz szigetre ami még kilátszik a vízből. Sodor az ár jachtokat, házakat, még egy teljes vendéglő is útrakel napernyős asztalaival –

a szemünk láttára zúzódik porrá egy hídnak ütközve. Feledhetetlen képek, melyek sokáig kísérik és kísértenek majd mindnyájunkat.

Özönvíz zúdult Ausztráliára és még csak azt sem mondhanánk, hogy túl vagyunk rajta.

Queenslandben a decemberben kezdődött áradás egyre terjedt, mélyült, szélesedett, január első napjaira már 22 települést öntött el. Január 4-én, mikor elérte a 75 ezer lakosú Rockhamptont, már Franciaország és Németország együttes területének megfelelő térséget öntött el a víz. Az árvizek addigra több mint 200 ezer embert sújtottak és 3 emberáldozatot követeltek.

Az árvízkárosulak megsegítésére Ausztáliaszerte hatalmas méretű gyűjtés indult, melynek csúcspontja a január 9-én, vasárnap megrendezett "telethon" volt, ahol bejelentették már több mint 10 millió dollár gyűlt össze. Ki gondolta volna, hogy már másnapra milyen csekélyé törpül ez az összeg a további katasztrófák méretéhez viszonyítva...

Gondolataink már az újjáépítés felé fordultak, mikor az újabb katasztrófa bekövetkezett: hétfőn, január 10-én a Brisbane-től 126 kilométerrel nyugatra fekvő völgyön, Toowoomba településen és a környékén két méter magas árhullám söpört végig. Szemtanúk szerint a nagy erővel hömpölygő víz szökőárra emlékeztetett. Az embereknek nem volt idejük menekülésre, sokan saját házukban, mások autóikban veszttek oda.

Aztán jött a hír, hogy Brisbane veszélyben van. A Wivenhoe gát, mely arra hivatott, hogy megvédje a várost, a hetek óta tartó esőzések miatt túlduzzadt, ezért a hatóságok a gát összes zsilipjét megnyitották, de a tározóban ennek ellenére tovább nőtt a vízszint. Fennállt a veszély, hogy ha eléri a 225 százalékot, átbukik a gát fölött.

Csütörtökre várták az árhullám tetőzését és ezért szerdán megkezdték az alacsonyan fekvő negyedek kiürítését.

Döbenten hallgatom a hírt és rögtön arra gondolok: Brisbaneben és környékén több ezer magyar él! A Magyar Élet előfizetési címtárában rögtön azonosítok néhányat, akik a veszélyeztetett városrészekben laknak! Lehetnek köztük idősebbek, vagy egyedül élő személyek, talán segítségre van szükségük, de bizonyára jó néven veszik az érdeklődést is.

Tárcsázni kezdek, de az első próbákozások nem túl biztatóak: a telefon hosszan kicseng, de senki nem válszol. Talán már elhagyták a házukat, esetleg beszerzőkörúton vannak, találgatom. Végre Indooroopillyben **Körmendy úr** felveszi a kagylót. Megnyugtat, hogy nála minden rendben van. Nincs egyedül és szerencsére ki sem kell költöznie, mert a háza magaslaton van, oda nem fog elérni a víz. De az érdeklődést nagyon köszöni.

Örvendek a jó hírnek és folytatom a tárcsázást. A következő, aki felveszi a kagylót **Szalay Marika** az ugyancsak veszélyeztetett Auchenflowerben. Mint mondja ő is dombon lakik, reméli nem ér fel odáig a víz. "Nem is merem megnézni a 74-es térképet, hogy akkor meddig ért el a víz. Mi itt valószínűleg egy sziget leszünk. Voltam vásárolni, beszereztem amit lehetett arra az eshetőségre, hogy hosszabb ideig el leszünk szigetelve. Hihetetlen sorok voltak és rohamosan fogyott minden a polcokról. Hamarosan ki fogják kapcsolni az áramot úgyhogy igyekszem főzni,

mosni, intézni mindent. Gyűjtök ivóvizet, megtöltök minden edényt. Próbálok mindenre gondolni, amire csak lehet.”

Kérdezem van-e mobil telefonja amin esetleg később is elérhetném ha netán a rendes telefonhálózat megszakad, vagy amin segítséget hívhat ha mégis bajba kerülne.

“De jó, hogy mondd! Nem igazán használom, csak sürgősségre tartom. Sürgősen fel kell töltenem, amíg még van áram! Rohanok is ha nem haragszol.” Igéri, pár nap múlva, mikor normalizálódik a helyzet majd visszahív.

Ki tudna vajon többet mondani mégis a Brisbanei magyarokról? Felhívom **Nt. Kovács Lőrinc** lelkipásztort. Készségesen tájékoztat: sok magyar családot felszólítottak, hogy hagyja el otthonát és eddig a legtöbbször sikerült rokonoknál, ismerősöknél elhelyezkedni. Tudomása szerint senki nem kényszerült a hatóságok által felállított tömegmenhelyeken meghúzódni. Szemmel tartja a gyülekezete tagjait, de nemcsak őket. Igéri értesít, ha megtud további részleteket. Mondja, hogy a Duna tévé is megkereste, beszámolt nekik a helyzetről. Később látom is remek helyzetjelentését a Duna híradóban.

A hét hátrélvő napjaira Brisbaneben megbénult az élet. A belváros irodaépületei üresen kongtak, a közlekedés leállt, az üzletek bezártak. Mikor az ár tetőzött, szerencsére nem érte el az előrejelzett szintet, valamivel az 1974-es csúcs alatt maradt. A pusztítás azonban így is elképesztő. Ráadásul ahonnan a víz visszahúzódott mindent sűrű iszap borít. Anna Bligh, Queensland miniszterelnökasszonya szerint az újjáépítés a háború utánihoz fog hasonlítani. Anna Bligh egyébként jelesre vizsgázott, végig remekül kézben tarotta a helyzetet, azt a fajta magabiztosságot, hidegvért, bizalmat sugározta, amire ilyenkor nagy szükségük van az embereknek.

Ha igaz, hogy minden rosszban van valami jó, akkor ez esetben a jó kétségtelenül az emberek segítőkészsége és szolidaritása a bajbajutottakkal. Az áradást követő hétvégén egész Brisbane kivonult segíteni. Le a kapallal a szervezés előtt is, ahogyan koordinálták, a megfelelő helyekre irányították a seprőkkel felszerelt önkéntes sereget. Minden bizonnyal legendává válik majd ez a példátlan méretű megmozdulás.

Én pedig újra rászállok a telefonra. Vajon hogy vészelték át az árvíz súlytotta vidékek magyarjai a nagy megpróbáltatást?

Végre sikerül elérnem a brisbanei magyar rádióműsor szerkesztőjét, **Gárdonyi Lilit** Corindában, akit napok óta sikertelenül kerestem. Mindvégig a házban maradt, mondja, de napok óta nincs áram és a telefon sem működött, míg a lánya elő nem halászott egy ősrégi készüléket, még azokból, amikhez nem kellett áram. Ez lenne az első tanulság: jó megtartani minden eshetőségre

egy régi telefont, mert az új, modern készülékek működéséhez nem elég a telefonvonal, villanyáram is kell. Ezen a régi telefonon aztán végre újra tud kommunikálni.

Napokig vízzel volt körbevéve, a két szomszéd házzal együtt sziget volt az ár közepén. Ő már 74-ben is ott lakott, akkor sem érte el a víz, ezért bízott benne, hogy most is szárazon marad. Sokan hívták, érdeklődtek, így értesült a külvilágban történekről, hiszen nyilván tévét sem tud nézni. Második tanulsága az lenne, hogy jó egy elemes rádiót tartani a házban, ő sajnos nem gondolt erre előre. 50 ezer házban még mindig nincs áram (vasárnap este).

Lilike egyébként éppen szemműtétre készült, hétfőn volt az orvosnál Ipswichben, jövő héten kellett volna kórházba mennie. Mire hazafele indult már olyan eső volt, hogy az esernyőn keresztül ázott bőrig. A műtét persze egyelőre elmaradt. Az előre felvett rádióműsorai adásra készen állnak, csak hogy nem tudja őket eljuttatni a rádióba. Ezért hát ezúton kéri a hallgatók türelmét, amíg valami módját találja, hogy beküldje a rádióba a CD-ket csütörtök reggelenként jelentkező műsorához.

Személyes problémái különben nincsenek, mint mondja fel volt készülve. Van gázpalackja, főzni tud, így az idős szomszédasszonyát is ellátja ebéddel, vacsorával. A környéken 5 méteres volt a víz, láttak benne krokodilt, kígyót - mondja. A legnagyobb baj most az, hogy ide sódródtak valami olajos hordók, amiknek tartalma befolyt a szomszédos házakba, így még nehezebb az olajos iszaptól megtisztítani őket.

Kérdezem mit tud más magyar családkról? Sajnos semmit. A magyarok itt nem nagyon kommunikálnak egymással – panasolja. Különben neki most éppen magyarországi vendége van. Hát neki aztán lesz majd mit mesélnie otthon!

Újra felhívom **Szalay Marikát** is, aki szerencsére helyesen ítélte meg a veszélyhelyzetet, valóban nem érte el házát a víz. A szemközti utca azonban alámerült, most teljes erőbedobással takarítja a bűzlő iszapot és szemetet. Évekbe fog telni, míg teljesen rendbe tudják majd tenni a házakat. Marika nagyon haragszik a biztosítókra, melyek nagy része nem biztosít árvíz ellen. Ráadásul olyan zavarosak egyik-másik meghatározásai is, hogy még ő sem mindig érti, aki pedig hivatalos tolmács. Hát akkor hogy értse meg az egyszerű ember? Sokan most fedezik fel, hogy a biztosítás, amit éveken át hűségesen fizettek semmit nem ér!

Ismét **Nt. Kovács Lőrinc** tud a legtöbbet mondani a Quenslandi magyar közösségről.

Gyülekezetén keresztül szélesebb rálátása van a helyzetre, meg aztán feladatának is tekinti, hogy mint a jó pásztor, ügyeljen a nyájra. A vasárnapi istentiszteletre a közlekedési nehézségek ellenére tizenöten elmentek a brisbanei Magyar Házba, mely szerencsére a magasabb fekvésű Marsden-ben van. A belvárosi istentisztelet majd jövő vasárnap lesz –mondja. A Gold Coaston is voltak a mai istentiszteleten 45-en. Ismerősök, barátok számoltak be kiről mit tudnak. Egyelőre két személyről tudnak aki mindenét elvesztette: **Dohi Ádám és Kovács Gyula (Julius)** minden

ingóságát magával ragadta az ár. Ádámot én is ismerem, a két évtizeddel ezelőtt a Gold Coast-on elhunyt nagyváradi szürmzású énekesnő, Juhász Ilona fia. Egyedül él, mióta elvált. Kovács Julius második generációs, szintén egyedül élő 35-40 év közötti férfi. Lőrinc tudatja, hogy a helybeli magyar szervezetekkel karöltve máris gyűjtést indítottak a két férfi megsegítésére. Itt van hát az alkalom, hogy a magyarok egymáson is segítsenek. Elképzelni is nehéz, hogyan tud valaki újra talpraállni, amikor mindene odavész és csak annyival marad, amit magán viselt mikor elmenekült az ár elől. **Akik segíteni szeretnének, kérjük hívják Kovács Lőrinc református lelkészt, aki készségesen vállalja a gyűjtés koordinálását: 07-3209-6963, vagy mobil: 0431-555-639.**

Mikor e sorokat írom, Queenslandben valamelyest stabil a helyzet, nagy erőbedobással folyik a nagytakarítás, próbálják minél előbb helyreállítani a szolgáltatásokat. Ezalatt azonban New South Wales, Victoria és Tasmánia területén vannak újabb, soha nem látott méretű áradások. A válságnak korántsincs vége, a veszély nem múlt el, csak máshová költözött.

Az eddigi károk felbecsülhetetlenek, meg fogják haladni a 10 milliárd dollárt is! Az államadósság csökkentésének egyelőre búcsút inthetünk. A következmények mindnyájunkat érinteni fognak. Gondoljunk csak meg: a világ kohászati szén szükségletének fele azokból a queenslandi bányákból származik, melyek most működésképtelnek. Az utak, melyeken normális körülmények között a szállítás történik nagyrészt járhatatlanok. Ki tudja mennyi időbe telik, míg újra termelni, szállítani tudnak és ez mekkora jövedelemkiesést jelent majd az országnak? De a saját konyhánk táján is jelentősek lesznek a következmények, hiszen hatalmas területeken tönkrement a termés, hiány lesz friss zöldségből és gyümölcsből, megdrágulnak az élelmiszerek. Mindez az inflációra is kedvezőtlen hatással lesz. Folytathatnám még a dominóeffektus sorolását, de egyelőre a legnagyobb gond mégiscsak az, hogy emberéletek vannak továbbra is veszélyben.

Figyeljünk hát kicsit jobban egymásra, használjuk fel ennek a katasztrófának a tanulságait arra, hogy törődjünk jobban egymással.

Lapunk szívesen vállalja a közvetítő szerepet. Keressenek meg bennünket, ha szeretnék történetüket, tapasztalataikat megosztani velünk. Szívesen vesszük beszámolóikat, mint amilyen az alábbi Hervey Bay-ből érkezett levél.

Üzenet Hervey Bayből

Jelentkezem pár sorral, az itteni árvizekkel kapcsolatos helyzetünkről.

Karácsonykor, pár napra el voltunk szakadva a fő utaktól. Egyenként mint a libák csak 4WxW hajtású autóval lehetett a Susan folyóhídon Marybourghba eljutni (ahol a „Mary Poppins” szerzője Pamela Lyndon Travers született 1899-ben) ott viszont a Mary folyó volt megduzzadva és onnan utána sehova tovább.

Kedd, január 11 megint elszakadtunk mindentől. Itt nálunk Hervey Bayban az este az üzletekben a polcok, ahol a kenyér, gyümölcs, zöldségfélék, hús kiüresedtek, úgy szintén Maryboroughban is, a posta, meg az

újság sem érkezik. Ezen a környéken élő magyarok nincsenek árvíz veszélyben jól vagyunk, de a sok víz még jön.

Bundabergnél (120 km. tőlünk északra) a Burnett folyó megint árad. A magyarok, és barátaink mindannyian jól vannak. Egy magyar család hagyta el otthonát, de a víz nem árasztotta el a házat.

Ma 2011szerda, január 12

Tegnap délutánra Hervey Bay -ben minden lecsendesedett. Az üzletek teljesen kiüresedtek, a McDonalds, KFC, Pizza Hut, benzinkutak, vendéglők lecsukva, az utak üresek, a röptér működik. Az eső esetet, a levegő és a tenger víz hőmérséklete változatlanul 20- 30 C fok, a levegő páratartalma kb. 80%. Villanyunk van, gázunk van a palackban, száraz fa a kis bogrács alatt. A Mary folyó estére tetőzik Maryboroughba. Rengeteg a szúnyog meg a homoki légy, kígyókra vigyázunk, a cápák meg a krokodilok még nem nagyon mutatkoznak.

Reményik Sándor:

Mint megcsúfolt, kikacagott álom:

Állunk egyedül a nagyvilágon.

Üzenem Hervey Bayból sok szeretettel

2011 január 12-én Renics Kata

Köszönjük Renics Katának az üzenetet és várjuk másoktól is személyes beszámolóikat. Ha készítettek fotókat, azokból is küldjnek.

Mindnenekelőtt pedig kérjük segítsenek a bajbajutottakon: keressék meg adományaikkal Nt. Kovács Lőrincet a fentebb magdadott telefonszámokon. Cáfoljuk meg Reményik Sándor fenti sorait: ne hagyjunk senkit egyedül állni a nagyvilágon.

